

TALLINNA TÖÖSTUSHARIDUSKESKUSE HÄDAOLUKORDADES TEGUTSEMISE JUHEND

1. Üldsätted

1.1. Tallinna Tööstushariduskeskuse (edaspidi kool) juhendmaterjal määratleb võimalikud hädaolukorrad ning nende põhjused, määratleb hädaolukorra tekkimise fikseerimine, sätestab ministeeriumi ja asutuse vastutuse ning kohustused hädaolukorra lahendamisel ja hädaolukorras tegutsemise korralduse.

1.2. Kooli hädaolukordades tegutsemise juhend annab alused ja suunised hädaolukorras tegutsemiseks.

1.3. Kooli hädaolukordades tegutsemise juhendi osad on hädaolukorra- või kriisiplaani lahendamise plaan. Hädaolukorra- või kriisiplaan reguleerib hädaolukorras tegutsemise juhendis need valdkonnad, mida ei kata või täiendavad hädaolukorra- või kriisiplaani vastavas ulatuses.

1.6. Kooli hädaolukorras tegutsemise juhendi koostööl on Haridus- ja Teadusministeerium.

1.7. Käesoleva juhendmaterjaliga reguleerimata küsimustes lähtutakse hädaolukorra seadusest, korrakaitse seadusest, nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusest ning teistest vastavat valdkonda reguleerivatest asjakohastest õigusaktidest ning muudest dokumentidest.

2. Võimalikud hädaolukorrad ja nende põhjused

2.1. Hädaolukord on sündmus või sündmuste ahel või elutähtsa teenuse katkestus, mis ohustab paljude inimeste elu või tervist, põhjustab suure varalise kahju, suure keskkonnakahju või tõsiseid ja ulatuslikke häireid elutähtsa teenuse toimepidevuses ning mille lahendamiseks on vajalik mitme asutuse või nende kaasatud isikute kiire koostöö tegevus, rakendada tavapärasest erinevat juhtimiskorraldust ning kaasata tavapärasest oluliselt rohkem isikuid ja vahendeid.

2.2. Võimalikud hädaolukorrad:

2.2.1. oht inimeste tervisele või elule;

2.2.2. oht taristule või taristu kasutuskõlbmatuks muutumine;

2.2.3. elutähtsate teenuste katkemine või oht selleks;

2.2.4. oht riigi, inimeste või asutuste julgeolekule;

2.2.5. muud ettenägematud olukorrad, mis tingivad käesolevas juhendis sätestatu rakendamise.

2.3. Hädaolukorra võimalikud põhjused:

2.3.1. kuritegeliku ründe oht või rünnak inimestele või taristule;

2.3.2. üleriigiliselt olulises ulatuses leviv või pandeemia mõõtmeter haiguspuhang;

2.3.3. taristu tehnosüsteemi rike või küberintsident;

2.3.4. terroriakt;

2.3.5. sõjalise ründe oht või rünnak;

2.3.6. loodusõnnetus või äärmuslikud ilmastikutingimused;

2.3.7. muud ettenägematud asjaolud, mis põhjustavad hädaolukorra tekkimise.

3. Hädaolukorra tekkimine ja fikseerimine

3.1. Ühe või mitme punktis 2.2 nimetatud olukorra tekkimisel kutsub kooli kriisimeeskonna juht või tema äraolekul kriisimeeskonna juhile määratud asendaja kokku kriisimeeskonna, kes alustab vajadusel ööpäevaringset tööd hädaolukorra lahendamiseks ning ministeeriumi või asutuse töö korraldamiseks hädaolukorra käigus.

- 3.2. Kool kohustub ministeeriumit teavitama asutuses aset leidnud hädaolukorrast.
- 3.3. Ministeerium ja asutus sätestavad kriisimeeskonna kokkukutsumise ja töö korralduse hädaolukorras tegutsemise juhendis vastavalt asutuse spetsiifikale.

4. Vastutus

- 4.1. Ministeeriumi ja kooli vastutus hädaolukorra lahendamisel tuleneb vastavalt riiklikult kehtestatud õigusaktidest, ministeeriumi kehtestatud õigusaktidest ja juhenditest, asutusesisestest õigusaktidest, juhenditest, korraldustest, suunistest ning muudest asjakohastest dokumentidest.
- 4.2. Iga asutus vastutab hädaolukorra lahendamise seonduvate ülesannete eest oma pädevuse piires.
- 4.3. Ministeerium ja kool tagavad oma tegevuses hädaolukorra lahendamisel ning hädaolukorra käigus põhiülesannete täitmisel Vabariigi Valitsuse, muu seadusest tuleneva pädeva asutuse, regionaalse või kohaliku omavalitsuse kriisikomisjoni korralduste ning õigusaktide täitmise.
- 4.4. Riigiüleste hädaolukordade lahendamist juhtivad asutused on vastavalt seaduses sätestatud pädevusele:
- 4.4.1. Politsei- ja Piirivalveamet;
 - 4.4.2. Päästeamet;
 - 4.4.3. Keskkonnaamet;
 - 4.4.4. Terviseamet;
 - 4.4.5. Riigi Infosüsteemi Amet;
 - 4.4.6. Veterinaar- ja Toiduamet;
 - 4.4.7. Kaitsepolitseiamet.
- 4.5. Riigiüleste hädaolukordade korral esindab ministeeriumi poolt määratud esindaja riiklikes komisjonides ministeeriumi ning haldusala.
- 4.6. Ministeerium ja kool teevad kõik endast oleneva hädaolukordade ennetamiseks ning loovad valmisoleku võimaliku hädaolukorra lahendamiseks, sh koostavad vajalikud juhendid hädaolukorras tegutsemiseks.
- 4.7. Ministeerium vastutab:
- 4.7.1. ministeeriumi ja valitsemisala üldise toimepidevuse tagamise eest;
 - 4.7.2. ministeeriumi ja haldusala asutuste ning vajadusel valitsemisala üldise töö ümberkorraldamise eest vastavalt tekkinud hädaolukorrale;
 - 4.7.3. kriisijuhtimise ja –kommunikatsiooni tagamise eest ministeeriumis ja haldusala asutustes ning vajadusel valitsemisalas;
 - 4.7.4. vajadusel vahendite ümberjaotamise ja suunamise eest hädaolukorrast tulenevate ülesannete täitmiseks;
 - 4.7.5. valitsemisala esindamise eest üleriigilistes kriisijuhtimise struktuurides;
 - 4.7.6. inimeste elu ja tervise eest.
- 4.8. TTHK vastutab:
- 4.8.1. kooli toimepidevuse tagamise eest;
 - 4.8.2. kooli töö ümberkorraldamise eest vastavalt tekkinud hädaolukorrale;
 - 4.8.3. kooli kriisijuhtimise, asutusesisese kommunikatsiooni tagamise eest ning asutusevälise kommunikatsiooni tagamise eest kooskõlastatult ministeeriumi kommunikatsiooniosakonnaga;
 - 4.8.4. kooli vara säilimise eest, tehes koostööd kinnisvarateenuste osutajatega;
 - 4.8.5. inimeste elu ja tervise eest.

5. Kohustused

- 5.1. Toimepidevuse tagamiseks, põhitegevusega seotud ülesannete täitmiseks hädaolukorra

käigus ja hädaolukorra ladusaks ning tõrgeteta lahendamiseks ministeerium ja kool määratlevad ning sõnastavad selgelt kohustused hädaolukorras tegutsemisel ja hädaolukorra ennetamisel. Määratletavad kohustused võivad tulenevalt asutuse spetsiifikast erineda. Nimetatud kohustused sätestatakse ministeeriumi ja asutuse hädaolukorras tegutsemise juhendis.

5.2. Minimaalselt reguleeritakse hädaolukorras tegutsemise juhendis allpoolnimetatud kohustuste täitmine:

5.2.1. Ülesannete määramine:

Ministeeriumi ja kooli valmisoleku tagamiseks ja hädaolukorras sujuvaks toimetulekuks on vajalik eristada ministeeriumi ja asutuse olulisi ülesandeid vähemolulistest, et hädaolukorras oleks vajadusel võimalik keskenduda asutuse esmatähtsate ülesannete täitmisele.

Selleks tuleb koolil hinnata hädaolukorras täidetavaid ülesandeid ning määratleda nende jagunemine esmatähtsateks ja vähemtähtsateks.

Ülesannete kaardistamisel tuleb lähtuda põhimõttest, et esmatähtsad ülesanded on üldjuhul:

- 1) ülesanded, mis on vältimatult vajalikud hädaolukorra lahendamiseks – sisaldavad tegevusi, mis on suunatud hädaolukorra lahendamisele;
- 2) ülesanded, mida on vältimatult vaja täita ka hädaolukorra ajal – sisaldavad tegevusi, mis on vajalikud ministeeriumi ja asutuse toimepidevuse tagamiseks (sh põhitegevuste täitmiseks).

Esmatähtsate ülesannete kaardistamisel on oluline välja selgitada ning arvesse võtta:

- 1) kriitilisi teenuseid, mida asutus peab osutama;
- 2) kriitilisi teenuseid, mida asutus vajab hädaolukorras ülesannete täitmiseks;
- 3) tegevusvõimeid, mille asutus peab saavutama ülesannete täitmiseks hädaolukorras.

Ministeeriumi ja kooli esmatähtsad ülesanded, mille täitmine on hädaolukorra käigus vajalik, sätestatakse hädaolukorras tegutsemise juhendis.

5.2.2. Teenistujate rakendamine hädaolukorra lahendamise ja tegevuse korraldamise kindlustamiseks, et ministeeriumi ja kooli vajalikud ülesanded saavad hädaolukorra käigus täidetud, selgitatakse välja, millises ulatuses on vajalik ja võimalik kaasata hädaolukorra lahendamise ning tegevuse korraldamise hädaolukorra perioodil ministeeriumi ja asutuse ametnikke ning töölepingulisi töötajaid (edaspidi teenistujad).

Hädaolukorra lahendamisel rakendatavate teenistukohtade ulatus ning teenistujate arv on ministeeriumi ja asutuse enda otsustada.

Vajaliku personali planeerimisel tuleb arvestada minimaalselt järgmisega:

- 1) vajadusega tagada tegevuste jätkusuutlikkus,
- 2) vajadusega kaasata teenistujad hädaolukorra lahendamiseks vajalike ülesannete täitmisele,
- 3) võimalusega kaasata teenistujad hädaolukorra lahendamiseks vajalike ülesannete täitmisele, arvestades seadusandlusest tulenevate piirangutega.

Vajadusel määrab ministeerium riigikaitsega seotud teenistuskohad.

Ministeerium ja asutus määrab kriisimeeskonna, kuhu kuuluvad juhtkonna liikmed ning hädaolukordade lahendamise seisukohalt olulisi ametikohti täitvad teenistujad.

Kriisimeeskonda juhib ministeeriumis kantsler ja asutuses selle juht või tema volitatud isik.

Lisaks tuleb ministeeriumil ja asutusel ette näha võimalus vastavalt vajadusele vajalike valdkondade teenistujate kaasamiseks kriisimeeskonna töösse.

Ametikohtade loetelu (nn kriisirollid), keda kaasatakse hädaolukorra lahendamiseks vajalike ülesannete täitmisel ning tegevuse korraldamisel hädaolukorras käigus, määratakse hädaolukorras tegutsemise juhendis või muu asutusesisese õigusaktiga.

Lisaks sätestatakse hädaolukorras tegutsemise juhendis või vajadusel muudes asutusesisestes ning töö- ja teenistussuhet reguleerivates dokumentides hädaolukorra käigus teenistujate rakendamise tingimused, piirangud ja korraldus vähemalt alljärgnevas:

- kriisirolli täitmisele või valmidusse määramine;
- kriisirolli täitmisest vabastuse tingimused;
- tasustamine;
- kulude hüvitamine;
- puhkuste ja lähetuste katkestamine;
- kriisiaegne töökorraldus, sealhulgas töö-, puhke- ja valveaja korraldamine;
- kaugtöö tegemise korraldus;
- kriisirollide täitmiseks vajalike vahendite, oskuste ja teadmiste andmine.

5.2.3. Teavitamine.

Hädaolukorras jagab ministeerium ja kool piisavas mahus adekvaatset informatsiooni kõigile huvigruppidele. Huvigruppidesse kuuluvad näiteks ministeeriumi ja kooli teenistujad, õpilased, vanemad, koostööpartnerid jm ministeeriumi ja kooli tegevusega seotud isikud.

Informeerimise eesmärgiks on tagada olukord, kus kõik huvigrupid on teadlikud hädaolukorrast, selle kulgemisest, oma ülesannetest ning vajalikest tegevustest. Ministeerium ja kool määratlevad hädaolukorras tegutsemise juhendis huvigruppide teavitamise korralduse, mis peab sisaldama vähemalt järgmist informatsiooni:

- 1) kellele edastatakse informatsioon hädaolukorra kohta – seotud isikud grupeeritakse informatsiooni edastamise eesmärgi põhjal;
- 2) informatsiooni edastamise tasemed – millisele grupile millise taseme, sisu ja täpsusega infot edastatakse;
- 3) informatsiooni edastamise kanalid – näiteks hoonete sisesed teavitussüsteemid, e-post, SMS, telefonikõne, isiklik teabe edastamine, siseveeb, Skype, sotsiaalmeediakanalid vm. Seejuures määratletakse võimalusel kanalite kasutamise järjekord;
- 4) võimalusel standardolukordades edastatavate sõnumite sisu;
- 5) info jagajad ja info saamise 24/7 kontaktpunktid;
- 6) huvigruppide kontaktandmete haldamine – näiteks elektrooniline ja paberkandjal dubleeritud kontaktide andmebaas, kuidas toimub andmebaasi uuendamine.

5.2.4. Toimekindluse suurendamine.

Ministeerium ja kool on kohustatud looma valmisoleku kriisidega toimetulekuks ja järjepidavaks toimimiseks. Selle tagamiseks on vajalik:

- selgitada välja asutuse sõltuvus teenustest, hinnates seejuures katkemise riske, tõenäosust ja kaasnevat mõju;
- määrata tegutsemiseks vajalike teenuste järjepideva toimimise kriteeriumid, sh partnerite ja varustajate osas ning varude vajadus;
- kavandada ja rakendada meetmed tegevuse kindlustamiseks teenuste katkemise korral (meetmed riskide maandamiseks ja sõltuvuse vähendamiseks, sh alternatiivsed, tehnilised ja töökorralduslikud lahendused esmatähtsate kriisiaegsete ülesannete täitmiseks).

Ministeerium ja kool sätestavad hädaolukorras tegutsemise juhendis meetmed ja tegevused, kuidas nad tagavad toimekindluse suurendamise.

5.2.5. Objektikaitse tagamine.

Objektide kaitse tagamiseks on ministeerium ja kool kohustatud:

- kindlustama turvalisuse kõigil neil objektidel, mis on olulised hädaolukorra esmatähtsate ülesannete täitmiseks;
- tagama taristu ja vara säilimine;
- koostama igale objektile füüsilise kaitse plaanid;
- koostama teenistujate käitumisjuhised hoonetes erinevate hädaolukordade puhuks.

Ministeerium ja kool sätestavad hädaolukorras tegutsemise juhendis ennetavad ning hädaolukorra tingimustes rakendatavad meetmed ja tegevused, kuidas objektikaitse tagamine

toimub.

6. Tegutsemise korraldus hädaolukorra käigus

6.1. Ministeeriumi kriisimeeskond tegutseb hädaolukorras vastavalt Vabariigi Valitsuse ja regionaalse või kohaliku omavalitsuse kriisikomisjonide korraldustele.

6.2. Kooli kriisimeeskond tegutseb hädaolukorras vastavalt Vabariigi Valitsuse, regionaalse või kohaliku omavalitsuse kriisikomisjonide ning ministeeriumi korraldustele.

6.3. Ministeeriumi ja kooli teenistujad täidavad hädaolukorra lahendamisel kriisimeeskonna korraldusi.

6.4. Ministeerium ja kool sätestavad hädaolukorras tegutsemise juhendis vajalikud juhised hädaolukorras tegutsemise korraldamiseks vastavalt vajadusele, kuid vähemalt alljärgnevas:

- ministeeriumi ja kooli kontaktpunkti tagamine 24/7 põhimõttel;
- ministeeriumi ja kooli juhtimis- ja töökorralduse muutumine (sh kaugtöö rakendamine);
- hädaolukorra lahendamise struktuuri töökorraldus;
- turvaline töökeskkond ja selle kasutus;
- taristu kasutamise põhimõtted, sh vajadusel varuseadmete kasutamine;
- varuasukoht ja sellele ümberpaiknemine;
- turvaline teabevahetus ja side, sh infoturbenõuded arvuti, mobiilsete seadmete, veebipõhise koosolekutarkvara jms kasutamisel;
- teenistujate informeerimise põhimõtted ja kanalid;
- finantsvahendite ja muude ressursside rakendamine, arvestus ja kulude katmine;
- vajaliku teabe kättesaadavus ja käitlemine;
- kriisimeeskonna teenindamine;
- kriisimeeskonna tegevuse protokollimine;
- vajadusel tegevusvarude loomine/täiendamine.

Käesolev juhend annab soovitusi tegevuste osas, mis aitavad kurjategija tegevust piirata ning ohvrite arvu vältida. Samas ei ole võimalik kõiki äkkrünnaku asjaolusid ette näha. Juhendis määratlemata asjaolude korral tuleb kasutada tervet mõistust ja analüüsivõimet ning käituda parimal võimalikul viisil. Kõik sisetundest vastu võetud otsused on õiged, tuleb lähtuda asjaolust, et äkkrünnaku korral ei ole häid või halbu valikuid! On vaid halvad ja väga halvad valikud!